

DH bemærkninger til region Midtjyllands redegørelse

Indledningsvist vil DH gerne rose Region Midtjylland for kvaliteten af besvarelsene i redegørelserne. DH finder, at man efter læsningen af redegørelsen sidder tilbage med et godt overblik over, hvordan Region Midtjylland vurderer udviklingen på det sociale område og specialundervisningsområdet.

Generelle kommentarer:

Konsekvenser af strukturreformen:

Det fremgår tydeligt af redegørelsen, at Region Midtjylland oplever flere problematikker, som kan ses som en konsekvens af strukturreformen. Det handler om udfordringer i forhold til regionens leverandørrolle, koordinatorrolle og i forhold til faglig udvikling og rekruttering og fastholdelse af medarbejdere på de regionale tilbud. Derudover handler det om, at regionen oplever, at der er blevet skabt to spor i forhold til planlægningen på det sociale område.

I forhold til leverandørrollen oplever regionen, at efterspørgslen på mange af regionens tilbud overskrider kapaciteten. Dette skyldes ifølge regionen, at kommunerne i forbindelse med rammeaftalen har haft fokus på, at fastholde en uændret kapacitet, selvom efterspørgslen reelt har været højere. Derudover skal kapacitetsændringer aftales i forbindelse med rammeaftalen, hvorfor regionen ikke løbende har mulighed for at ændre kapaciteten i forhold til efterspørgslen. DH finder det meget problematisk, hvis kommunerne ikke i rammeaftaleprocessen forholder sig til den reelle efterspørgsel. DH undrer sig imidlertid også over, at regionen ikke i forbindelse med rammeaftalen har rettet denne kritik mod kommunerne.

DH opfordrer til, at man fra både kommunernes og regionens side sørger for, at problemstillingen bliver taget op og løst i forbindelse med udarbejdelsen af rammeaftalen for 2009. Samt at man selvfølgelig finder de bedst muligt midlertidige løsninger for de borgere, som kommer i klemme af denne grund. DH mener også at det må være muligt at finde frem til en

model, som sikrer en løbende tilpasning i forhold til den uventede udvikling inden for efterspørgslen efter regionale løsninger.

I forhold til koordinatorrollen nævner regionen to problemstillinger. For det første, at nye tilbud, som kommunerne opretter inden for rammeaftalens område, ikke skal medtages i rammeaftalen. For det andet, at processen for indgåelse af rammeaftalen tidsmæssigt falder sammen med den kommunale budgetproces. DH er enig med regionen i, at det er særdeles problematisk for rammeaftalens koordinerende målsætninger, at ikke alle tilbud inden for rammeaftalens område skal medtages i rammeaftalen.

DH finder det også uhensigtsmæssigt, at der ikke skabes et samlet overblik over tilbud inden for samme ”kategori”. Når det ikke sker, vil der ikke være en tilstrækkelig mulighed for at følge udviklingen inden for det geografiske område, regionen og kommunerne dækker. DH vil kraftigt opfordre til, at alle tilbud inden for rammeaftalens område medtages. Regionerne bør tage dette op i forhandlingerne med kommunerne.

Problematikken i forhold til rekruttering og fastholdelse af medarbejdere og ledere på de regionale tilbud skyldes ifølge regionen usikkerhed om det fremtidige ejerforhold af tilbudet. Regionen mener desuden, at dette stækker muligheden for langtidsplanlægning på de forskellige områder, samt at det går ud over den faglige udvikling. DH har stor forståelse for, at der er behov for en langsigtet planlægning og sikkerhed i alle specialiserede tilbud – uanset om myndighedsansvaret er placeret i regionen eller kommunerne. Regionerne opfordres til at fremme denne mulighed i forhandlingerne med kommunerne.

Et sidste emne som regionen tager op, er skabelsen af 2 spor i forhold til planlægningen på det sociale område. 19 kommuner i regionen har igangsat en fælles analyse af socialområdet, der skal danne grundlag for at vurdere hvilke opgaver, der fremover kan løses i hhv. egen kommune, mellemkommunalt, regionalt eller nationalt. Region Midtjylland er ikke blevet inviteret til at deltage i dette arbejde. Dette har i Region Midtjyllands øjne den konsekvens, at der reelt er skabt et alternativt samarbejde om planlægning på det sociale område udenom rammeaftaleprocessen.

DH finder det dybt problematisk, hvis, der som regionen beskriver, opstår to spor i forhold til planlægningen på det sociale område – eller for den sags skyld på noget område. Ikke alene vil det vanskeliggøre koordinationen, men det vil også have en negativ effekt på gennemsløgheden og på muligheden for at følge udviklingen på det sociale område.

DH opfordrer således til, at man bruger rammeaftaleprocessen til at planlægge og skabe overblik over udviklingen, samt at man fra kommunernes side samarbejder, ikke bare med regionerne, men også med de kommunale brugerorganisationer og handicaprådene på dette meget vigtige område.

Hjemtagelser og oprettelse af kommunale tilbud på specialundervisningsområdet:

En anden konsekvens af strukturreformen, som kan skabe grund til bekymringer, er kommunale overtagelser af regionale tilbud eller oprettelse af egne kommunale tilbud i stedet for. Af Region Midtjyllands redegørelse fremgår det, at mange kommuner overvejer at etablere egne tilbud på specialundervisningsområdet. Dette gælder særligt i forhold til specialrådgivning til tale- høre- og synshandicappede. Regionen vurderer, at dette vil føre til flere lukninger af tilbud indenfor det regionale område, samt en spredning af det faglige miljø og en udhuling af den specialiserede indsats. DH er, ligesom regionen, skeptisk overfor, at kommunerne etablerer egne tilbud til afløsning for de regionale tilbud på specialundervisningsområdet. Mange af disse tilbud er så specialiserede, at det kræver et vist befolkningsgrundlag for at kunne opretholde erfaring og viden. Det er desværre endvidere DH's erfaring, at det ikke er naturligt for kommunerne at finde sammen i alternative kommunale samarbejder, der teoretisk set kunne opnå den samme geografiske dækning, og derved skabe det samme grundlag for at opbygge og fastholde det højtspecialiserede faglige niveau.

DH vil derfor opfordre til, at man følger udviklingen tæt, samt at kommunerne og regionen i forbindelse med rammeaftalen diskuterer disse problemstillinger nøje. Det er helt afgørende, at den høje faglige specialisering fastholdes og udvikles til gavn for den gruppe personer med handicap, der har behov herfor.

Til sidst skal det nævnes, at regionen oplever lignende problemer på hjælpemiddelområdet, og DH's bekymringer er her de samme. Det er vores frygt, at udviklingen på kort sigt kan risikere at udtømme den højt faglige specialiserede indsats - og at det efterfølgende bliver meget vanskeligt at genetablere denne.

Børne- og ungeområdet:

Ligesom Region Midtjylland har DH undret sig over, hvad der er blevet af børne- og ungeområdet i skabelonen. Der stilles meget få spørgsmål til området, hvilket virker mærkeligt.

DH vil tage dette med i sine generelle kommentarer til skabelonerne for redegørelserne. DH opfordrer Region Midtjylland til også at komme med kommentarer på skabelonerne.

Specifikke kommentarer:

Udækkede behov:

På området for botilbud til voksne nævner regionen flere målgrupper, hvor den nuværende efterspørgsel på tilbud overstiger kapaciteten. Det handler bl.a. om pladser til personer med erhvervet hjerneskade og problemskabende adfærd, samt tilbud til borgere med autismespektrum forstyrrelser. DH finder det bekymrende, at man ikke har formået at matche kapaciteten til efterspørgslen. Det er ikke længe siden en ny rammeaftale trådte i kraft, hvorfor man kan overveje, hvorvidt kommunerne og regionen har været i stand til realistisk at overskue efterspørgslen på de enkelte tilbud.

DH opfordrer til, at man arbejder på, både fra regionens og kommunernes side at blive bedre til at forudsige efterspørgslen på området. Evt. kan man nedsætte en arbejdsgruppe til at skabe overblik. Det er vigtigt hurtigst muligt at sikre de rette bomuligheder for personer med handicap i de rette faglige sammenhænge. Det er vores erfaring, at der fortsat er mangel på egnede botilbud uden for mange institutionelle rammer. Det er vigtigt fortsat at arbejde for reel afskaffelse af institutionsbegrebet.

Fælles ventelistesystem:

Region Midtjylland skriver i redegørelsen, at man i regionen samarbejder om at skabe et fælles ventelistesystem. DH hilser dette initiativ velkommen. Indtil videre har DH oplevet, at der har været meget stor variation i måderne at opgøre ventelisterne på, hvilket har gjort det svært at skaffe valide data herom.

DH finder det yderst vigtigt, at man har mulighed for at holde øje med udviklingen af ventelisterne, og opfordrer samtidig til, at man i regionen og kommunerne diskuterer muligheden for fastsatte mål i forhold til ventelister. Det er vigtigt, at en venteliste ikke kun omfatter personer, der er visiteret til et tilbud, men at der også rummer mulighed for at borgerne kan give udtryk for, at de ønsker at skifte til et andet tilbud.

Besvarelsen af det første særlige tema – udvikling i tilbudsmønstre og kommunal visitation:

På området for børn og unge med psykiske og fysiske funktionsnedsættelser oplever regionen, at de børn kommunerne henvender sig med generelt har fået mere komplekse behandlingsbehov. Derudover er det kendetegnende at børnene, ud over svære psykiatriske lidelser, kan have andre svære sociale, emotionelle og adfærdsmæssige vanskeligheder. I forhold til kommunernes visitationspraksis på området vurderer regionen ikke, at kommunerne søger at samle indsatsen i egne tilbud. Dog har enkelte kommuner fremkommet med sådanne ønsker i forbindelse med processen omkring rammeaftalen for 2008.

DH finder det meget vigtigt, at kommunerne og regionen arbejder sammen om denne særlige indsats. Der er tale om en gruppe personer, der er utrolig afhængige af, at der er en optimal sammenhæng i indsatsen, og at de har adgang til den nødvendige indsats på det rette faglige niveau.

På området for voksne med psykiske og fysiske funktionsnedsættelser oplever regionen en tendens til en ændring i kommunernes visitationspraksis i forhold til senhjerneskadede. Oplevelsen er, at kommunerne primært visiterer borgere med et større hjælpebehov til regionens tilbud. Det betyder, at den gennemsnitlige indsats i tilbuddene i regionen overfor brugergrupperne kræver en større faglig viden. Derudover skriver regionen, at der er en stigende tilgang til regionens specialiserede dagtilbud om rehabilitering til personer med moderate hjerneskader til trods for, at regionen vurderer, at borgerne har behov for dette tilbud. Og at regionen ikke vurderer, at kommunerne selv har egne tilsvarende tilbud.

DH finder det vigtigt, at kommunerne og regionen arbejder sammen om denne særlige indsats. Der er tale om en gruppe personer, der er afhængige af, at de har adgang til en indsats på det rette niveau og i de rette rammer. DH opfordrer til at der udarbejdes en analyse af områdets udvikling og muligheder.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'SL' with a long horizontal stroke extending to the right.

Stig Langvad
formand